

МІЖНАРОДНІ ПРОЕКТИ ЯК ІНСТРУМЕНТ

ІНТЕРНАЦІОНАЛІЗАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Протягом останніх десятиріч масштаби, рівень активності та різноманітність видів міжнародного співробітництва у сферах освіти і науки зазнали суттєвих змін. Враховуючи тенденції поширення глобалізаційних процесів, розвитку інформаційного суспільства та становлення інформаційної економіки, дієвим інструментом активізації інтернаціоналізаційних процесів є науково-освітні міжнародні проекти, що розробляються та реалізуються у рамках програм міжнародного співробітництва. Науково-освітнє міжнародне співробітництво носить системний характер і проявляється в науково-дослідній, освітньо-навчальній та організаційно-консультаційній діяльності (рис. 1).

Успішна реалізація науково-освітніх міжнародних проектів потребує врахування екзогенних чинників, які формують зовнішнє середовище функціонування проектної команди: *політичні* (політико-економічна стабільність країн-партнерів за проектом, відповідність проекту інноваційним і зовнішньоекономічним пріоритетам розвитку країн-учасниць), *соціально-економічні* (рівень безробіття, інфляції, стан і рівень економічного розвитку, рівень життя населення країн-партнерів за проектом, наявність соціального захисту учасників проекту), *екологічні* (взаємний вплив проектної діяльності та навколишнього природного середовища), *форс-мажорні* (імовірність виникнення непередбачуваних ситуацій природного, техногенного, політичного чи соціально-економічного характеру) і *правові* (узгодження проектних заходів з чинними законодавствами країн-учасниць) чинники.

Рис. 1. Основні форми науково-освітнього міжнародного співробітництва

Джерело: розроблено автором

На ефективність реалізації науково-освітніх міжнародних проектів вагомий вплив чинять ендогенні фактори, які включають: *організаційні* (оптимальний розподіл відповідальності, прав та обов'язків; узгодження інтересів і цілей учасників; кваліфікований підбір партнерів), *фінансові* (об'єднання фінансових можливостей учасників проекту; наявність державної підтримки; грантова підтримка з боку міжнародних організацій; можливість сплати частки співфінансування за проектом), *інформаційні* (відкритість проекту; наявність вільного доступу до необхідної інформації; рівень точності, повноти і релевантності інформації), *мотиваційні*

(використання індивідуального підходу до мотивації учасників), *психологічні* (імовірність виникнення конфліктів через крос-культурні відмінності учасників; тривалість спрацювання учасників проекту), *професійні* (рівень професійної освіти, досвідченості та кваліфікації учасників), фактори *планування* (рівень якості, гнучкості та узгодженості планів за проектом) та фактори *контролю* (оперативність, оптимальність і ретельність контролю за реалізацією проекту).

Перевагами науково-освітнього міжнародного співробітництва є: активізація дослідницької діяльності; розширення можливостей розробки та впровадження інновацій на практиці; обмін знаннями, досвідом, інформацією, ідеями та досягненнями; набуття досвіду; отримання консультацій провідних фахівців, широкої підтримки з боку іноземних партнерів; розширення масштабів міжнародної мобільності учених і студентів, посилення фінансових можливостей, технічних та інтелектуальних потужностей реалізації проектної діяльності; самовдосконалення і саморозвиток партнерів; поліпшення іміджу учасників; посилення конкурентних позицій вітчизняних вищих навчальних закладів, отримання міжнародного визнання освітнього і наукового потенціалу України; набуття навичок міжетнічних комунікацій; поглиблення міжнародного співробітництва тощо. Співпраця науковців та освітян у рамках розробки й реалізації міжнародних проектів, на нашу думку, є одним із найбільш перспективних засобів активізації процесів інтернаціоналізації національної системи вищої освіти в цілому (макроекономічний рівень), а також її суб'єктів – вищих навчальних закладів – зокрема (мікроекономічний рівень).